

Statenbrief Informatie

Datum
24 september 2025

Zaaknummer
2024-009068

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 8

Onderwerp
Oude bosgroeiplaatsen

Beleidsprogramma
• Biodiversiteit

Ambitie
• Ambitie 2 Vitaal platteland
• Ambitie 6 Ruimte en wonen

Portefeuillehouder
Harold Zoet

1 Kern van deze Statenbrief

Provinciale Staten worden geïnformeerd over de voorgenomen beleidswijziging ten aanzien van het beschermingsregime van oude bosgroeiplaatsen.

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

U ontvangt deze brief vooruitlopend op het voorstel voor wijziging van de Omgevingsverordening Gelderland. Dit om u te informeren over de wijze waarop wij het onderwerp oude bosgroeiplaats in de beleidsrijke wijzigingsronde van de omgevingsverordening vorm willen geven.

3 Hoe bent u eerder betrokken?

U heeft eerder (PS2022-863; PS2023-913; 2024-429) van gedachten gewisseld over oude bosgroeiplaatsen en Statenvragen (PS2022-711; 2024-812) ingediend. In de Statenvergadering van februari 2025 (PS2025-135) is de toezegging gedaan om met een vervolg te komen met daarin een toelichting op de hoge en lage waarden van oude bosgroeiplaatsen en de criteria daarvoor (25T16).

4 Samenvatting

Gedeputeerde Staten (GS) heeft het voornemen om uitvoering te geven aan het Coalitieakkoord door het beleid met betrekking tot de bescherming van oude bosgroeiplaatsen buiten Natura 2000-gebieden en het GNN te vereenvoudigen zodat initiatiefnemers meer ruimte hebben voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Daarom stellen GS voor om het aantal locaties van oude bosgroeiplaatsen buiten Natura 2000 en het GNN, die via de Omgevingsverordening zijn beschermd, te beperken. Zij hebben daartoe pragmatische criteria opgesteld.

Deze beleidswijziging maakt nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen eenvoudiger mogelijk op locaties die niet meer als beschermingswaardig worden beschouwd. GS draagt daarmee bij aan de maatschappelijke behoefte die zij constateert om de realisatie van onder andere woningbouw, infrastructuur en uitbreiding van het elektriciteitsnet sneller mogelijk te maken. Dit voornemen wil zij vertalen in de regels en toelichting van de Omgevingsverordening Gelderland.

5 Informatie

Oude bosgroeiplaatsen in beeld

Een oude bosgroeiplaats is een plek in het landschap waar, tenminste sinds het begin van de 19e eeuw, al bos aanwezig is. Hierdoor komen in deze bossen nog altijd bijzondere soorten voor (boven- en ondergronds), die zich maar heel beperkt verspreiden vanuit hun huidige vindplaatsen en daardoor elders in jongere bossen ontbreken. Deze oude bossen vormen daarmee een ecologisch venster naar de soortenrijkdom van ons landschap, in sommige gevallen tot aan de bossen uit de Middeleeuwen.

In Nederland wordt het begin van de 19e eeuw aangehouden als referentie voor oude bosgroeiplaatsen, omdat toen het Kadaster is opgericht en de eerste landsdekkende topografische kaart beschikbaar kwam. Daarnaast waren de veranderingen in het landschap vóór 1850 veel minder grootschalig en intensief als daarna waardoor veel bossen uit 1850 ook in de periode daarvoor vaak al lange tijd als bos aanwezig waren.

In Gelderland zijn oude bosgroeiplaatsen gelegen zowel binnen als buiten Natura 2000 gebieden en het GNN, het gaat om respectievelijk ca. 22.000 ha en ca. 2.300 ha.

Beleidswijziging

Ervaringen van gemeenten wijzen erop dat de bescherming die de Omgevingsverordening Gelderland aan oude bosgroeiplaatsen biedt, complicerend kan zijn voor gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. In het Coalitieakkoord is daarom opgenomen om oude bosgroeiplaatsen (met weinig natuurwaarde) buiten Natura 2000 en het Gelders Natuurnetwerk (GNN) te kunnen gebruiken voor een nieuwe bestemming.

Op rijksniveau is er geen beleid voor de bescherming van oude bosgroeiplaatsen. In de Omgevingsverordening Gelderland zijn regels opgenomen ter bescherming van oude bosgroeiplaatsen en is een kaartbijlage bijgevoegd waarin de oude bosgroeiplaatsen zijn weergegeven. Een locatie staat op deze kaart als deze volgens de eerste kadastrale kaarten, periode 1811-1832, al bebost was en nu nog bebost is. In de regels van de omgevingsverordening is opgenomen dat voor bescherming het landgebruik van deze locaties sinds 1832 zonder onderbreking uit bos heeft moeten bestaan.

Voor de oude bosgroeiplaatsen buiten Natura 2000 en GNN wordt nu een wijziging voorgesteld in het beschermingsregime.

Waardering van oude bosgroeiplaatsen

Om op pragmatische wijze invulling te geven aan de afspraak uit het coalitieakkoord zijn criteria (zie kader) opgesteld om te bepalen of een locatie van een oude bosgroeiplaats buiten Natura 2000 en GNN beschermingswaardig is. Indien een oude bosgroeiplaats niet aan deze criteria voldoet wordt deze als niet beschermingswaardig beschouwd hetgeen gemeenten de ruimte biedt deze versneld te benutten voor een andere bestemming.

Datum

24 september 2025

Zaaknummer

2024-009068

Blad

3 van 5

In Gelderland worden oude bosgroeiplaatsen buiten Natura 2000 en GNN beschouwd als beschermingswaardig indien:

1. De locatie van de oude bosgroeiplaats actueel gedomineerd wordt door inheemse loofbomen. Dit betekent dat van het bovenste, aaneengesloten bladerdak van een bos (het kronendak), de afgelopen 10 jaar voor minimaal 50% heeft bestaan uit inheemse loofbomen.

Ter toelichting: De waarden van een oude bosgroeiplaats wordt o.a. bepaald door het type bos dat aanwezig is. Bij de ordening van oude bosgroeiplaatsen op basis van waarden heeft inheems loofbos de hoogste ecologische kwaliteit. Uitheemse naaldbossen op oude grove-dennenplaatsen staan onderaan deze ordening en hebben daarmee een lage waarden. De andere typen bos hebben veelal een midden waarden. Om voldoende tegemoet te komen aan de maatschappelijke behoefte die wordt gezien om ruimte te bieden aan nieuwe ontwikkelingen zorgen de pragmatische criteria ervoor dat de beschermingswaardige locaties zich beperken tot oude bosgroeiplaatsen bestaande uit type bos die bovenaan de ordening staan.

2. De locatie van de oude bosgroeiplaats minimaal 1 ha groot is.

Ter toelichting: Dit oppervlakte criterium draagt er op pragmatische wijze zorg voor dat voldoende ruimte wordt geboden voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelen waarbij oude bosgroeiplaatsen buiten Natura 2000 en GNN van enige omvang beschermd blijven.

3. Op de locatie van de oude bosgroeiplaats het bos minimaal 50 jaar aanwezig is.

Ter toelichting: Dit criterium draagt bij aan de uitvoerbaarheid. In plaats van op grond van veldonderzoek vastgestelde actuele waarden wordt getoetst aan de leeftijd van de aanwezige bomen. Er is daarbij gekozen voor een tijdsperiode van 50 jaar in verband met de toetsbaarheid. Op basis van luchtfoto's is namelijk nog aantoonbaar te maken dat de in het bos aanwezige bomen een minimale leeftijd van 50 jaar hebben.

Argumenten voor

Op basis van deze criteria wordt aan totaal ca. 1.700 ha locaties waar oude bosgroeiplaatsen buiten Natura 2000 en GNN voorkomen de ruimte geboden om eenvoudiger nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Hiermee geven wij invulling aan de omvang van de maatschappelijke behoefte, die wij constateren, om de realisatie van bijvoorbeeld woningbouw, infrastructuur en uitbreiding van het elektriciteitsnet versneld mogelijk te maken.

Argumenten tegen

Zoals aangegeven in het Coalitieakkoord is aandacht nodig voor biodiversiteit buiten de vastgestelde natuurgebieden om natuurdoelen te halen. Oude bosgroeiplaatsen zijn ecologische relicten en daarmee een uitvalbasis voor soorten die in jongere bossen ontbreken of zich slechts moeizaam kunnen ontwikkelen. Het aan gemeenten overlaten van een deel van de bescherming van oude bosgroeiplaatsen buiten Natura 2000 gebieden en het GNN betekent dat het behouden van

Datum

24 september 2025

Zaaknummer

2024-009068

Blad

4 van 5

natuurdoelen op deze locaties buiten het bereik van de Omgevingsverordening valt.

Nog onzeker is in hoeverre het opheffen van de provinciale bescherming van een deel van oude bosgroeiplaatsen buiten Natura 2000 en GNN de doelstellingen uit de natuurherstelverordening raakt. Op basis van de Natuurherstelverordening moeten in 2030, 2040 en 2050 maatregelen worden genomen voor respectievelijk 30%, 60% en 90% van de oppervlakte van habitattypen dat niet in een goede toestand verkeert, ook buiten Natura 2000-gebieden. Er rust een inspanningsverplichting op de lidstaat om de kwaliteit van deze habitattypen te verbeteren en verslechtering te voorkomen. Momenteel wordt op rijksniveau gewerkt aan implementatie van de natuurherstelverordening.

Ook buiten een Natura 2000 gebied kan een oude bosgroeiplaats, wat betreft de natuurwaarden, kwalificeren als een habitatype. In de rapportages aan de EU over de landelijke staat van instandhouding van betreffende habitatype neemt het Rijk deze oude bosgroeiplaatsen, naast die gelegen binnen de Natura 2000 gebieden, mee (op basis van schattingen). Het aan de gemeente overlaten van een deel van de bescherming van de oude bosgroeiplaatsen maakt de herstelopgave in het kader van de Natuurherstelverordening te zijner tijd groter.

6 Duurzaamheid

Behouden wat er al is, is eenvoudiger dan ruimte vinden en omstandigheden creëren voor natuur die er nog niet is. Onder maatschappelijke druk worden soms echter aantastingen toegestaan, mits deze elders worden gecompenseerd. Het kappen van houtopstand, waaronder een oude bosgroeiplaats, dient dan ook elders gecompenseerd te worden.

7 Planning en control

Niet van toepassing.

8 Participatie en communicatie

De wijziging van de regels ter bescherming van oude bosgroeiplaats worden meegenomen in het formele proces van het wijzigen van de Omgevingsverordening Gelderland. Dit betekent dat de voorgestelde wijziging ter inzage zal worden gelegd. Tijdens deze inzagetermijn kan iedereen reageren door een zienswijze in te dienen. Daarnaast organiseren we informatiebijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten lichten we de voorgestelde wijzigingen toe en bieden we belangstellenden de gelegenheid om vragen te stellen. We maken de terinzagelegging en de bijeenkomsten bekend via huis-aan-huisbladen, dag- en weekbladen, onze website en sociale media. Na afloop van de inzagetermijn stellen wij een reactienota op, waarin we toelichten hoe we omgaan met de ontvangen zienswijzen. Als de zienswijzen daartoe aanleiding geven, passen wij het ontwerpbesluit aan.

Datum

24 september 2025

Zaaknummer

2024-009068

Blad

6 van 5

9 Vervolg

Wij nemen ons voor om de wijziging binnen het beleidsrijke proces voor het aanpassen van de Omgevingsverordening Gelderland mee te nemen in de eerstvolgende beleidsrijke wijzigingsronde. Deze wijziging van de Omgevingsverordening Gelderland zal in uw Staten aan de orde komen in de fasen van beeldvorming, verkenning, oordeelsvorming en besluitvorming.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

5.1.2e

Johan Osinga

- Commissaris van de Koning

- Secretaris

Bijlage(n)